

„În Maieru, am trăit cele mai frumoase și mai fericite zile ale vieții mele”

Liviu Rebreanu

SCIMBUL VISURILOR

Director fondator: SEVER URSA

PUBLICAȚIE EDITATĂ DE CONSILIUL LOCAL MAIERU

ANUL XXX Nr. 2 (164) *** MAI – IUNIE 2026 *** 12 PAGINI ***

Parteneriat media cu Uniunea Ziariștilor Profesioniști din România (UZPR)

Cartea

Correspondența dintre Nicolae Gheran și Sever Ursa

Volumul al treilea, *Nicolae Gheran în oglinda corespondenței* (Ed. David Art, București, 2025), al editoarei Rodica Lăzărescu, cuprinde cele mai multe pagini din schimbul de scrisori dintre Nicolae Gheran și Sever Ursa.

Poarta cărții se deschide cu *Câteva precizări* în care editoarea ține să mulțumească „celor doi fii ai regretatului profesor (n. n., Sever Ursa) – Liviu și Ovidiu (...) pentru extrema amabilitate și promptitudine cu care au răspuns propunerii mele de a reuni acest du-te-vino epistolar, domnul Ovidiu Ursa asigurând și colacionarea celor 35 de înscrisuri gheraniene”.

Rodica Lăzărescu

NICULAE GHERAN
în oglinda corespondenței

editura
DAVID
Art

Conform înscrisurilor dintre N. Gheran și S. Ursa, Rodica Lăzărescu a stabilit că întâia întâlnire între cei doi s-a produs în 1977, „atât fizic [...], cât și epistolar”, după prima descălecare a lui Gheran în Maieru, când s-au pus bazele unei prietenii trainice între cei doi. Din scrisoarea lui Gheran, datată 25 septembrie 1977, descoperim câteva lucruri neștiute legate de atelierul de munca

supraomenească a editorului operei rebreniene; acesta i s-a confesat ca unui prieten de mare încredere: „să citești de 12 ori romanul *Ion*, cuvânt cu cuvânt, literă cu literă, [...] confruntând, sub lupă, cele două variante manuscrise, pentru a fi sigur că textul ce-l tipărești este scutit de zgura inevitabilelor greșeli de tipar” [...], să parcurgi zeci de mii de file scrise de Rebreanu [...] pentru a putea strânge acele documente referitoare la romanul *Glanetașului*, [...] să cauți în cele 10.000 de periodice românești, câte au dăinuit între cele două războaie, pentru a afla cine și când a scris despre această capodoperă [...], apoi să te așterni la lucru scriind istoria adevărată a cărții, măcar pentru anularea erorilor transmise și amplificate de-a lungul vremii, dacă nu și pentru lichidarea prejudecăților care au guvernat, un timp, interpretarea creației văzută în ansamblul ei, [...], să deschizi un nou șantier, după ce ai terminat un volum al ediției critice [...], să studiezi sutele de nuvele, piese de teatru și romane abandonate în manuscrise românești, maghiare, franceze și germane, să cauți [...], urmărind articol de articol, publicistica aceluiași Rebreanu, să te bucuri la deconspirarea multelor pseudonime, să citești [...] în jur de 30.000 de pagini de scrisori care i-au fost adresate” presupune, într-adevăr, cum afirmă el, „răbdare și devotațiune”. Rodul acestor sacrificii care au durat 15 ani, doar până în 1977, au fost cele aproape 3000 de pagini consacrate *domnișorului Liviu* (studii, articole, prefete și, mai ales, aparat critic la seria *Opere*”. În această epistolă, (cea mai stufoasă, 7 pagini din această carte) Gheran s-a bucurat de faptul că l-a cunoscut pe Sever Ursa, apreciindu-i efortul și perseverența de a realiza o întreprindere muzeistică dedicată autorului lui *Ion*, lucru care se va împlini câțiva ani mai târziu, datorită tenacității și

(continuare în pag. 2)

Icu CRĂCIUN

Istorie

Măiereni morți la Revoluția de la 1848-1849

În volumul *Revoluția de la 1848-1849 în zona Regimentului Grăniceresc Năsăudean. Contribuții istorice și demografice* de Ion Bolovan și Adrian Onofreiu (Ed. Argonaut, Cluj-Napoca, 2003), la capitolul III, *Bilanțul revoluției*, p. 233, parohul Iohan Hangia a trimis în 30 decembrie 1850 vicariatului Rodnei o „Însemnare Peste toți aceia care în Revoluția trecută” cu „Locul morții, în Batae, în Spital sau acasă de rebeli au murit”. Iată lista acestor măiereni:

1. „Dansk Istrate, mort în spital, în Tolo, Galitz, însurat.
2. Cozmine Negruseri, mort în spital, în Samosfalva, însurat, au rămas 3 prunci.
3. Iacob Hoza, mort în spital, în Dukla, însurat, au rămas 8 prunci.
4. Grigore Broască, mort în spital, în Dukla, holtei.
5. Ciliment Istrate, mort în spital, în Taslo, însurat.
6. Grigore Gălușcă, mort în spital, în Rădăutz, însurat.
7. Vasile Uretze, holtei, mort în spital, în Sambor.
8. Ancidin Burta, holtei, mort în spital, în Sambor.
9. Tudose Kruitari, însurat, mort în spital, în Bistritze, au rămas 2 prunci.
10. Ion Moisil, holtei, mort în spital, în Spumisil.
11. Anton Lezeroae, însurat, mort în spital în Sutrava, a rămas un prunc.
12. Costan Hogia, holtei, mort în spital, în Dukla.
13. Ilie Strâmbul, holtei, mort în spital, în Bohnia.

(continuare în pag. 3)

A consemnat Icu CRĂCIUN

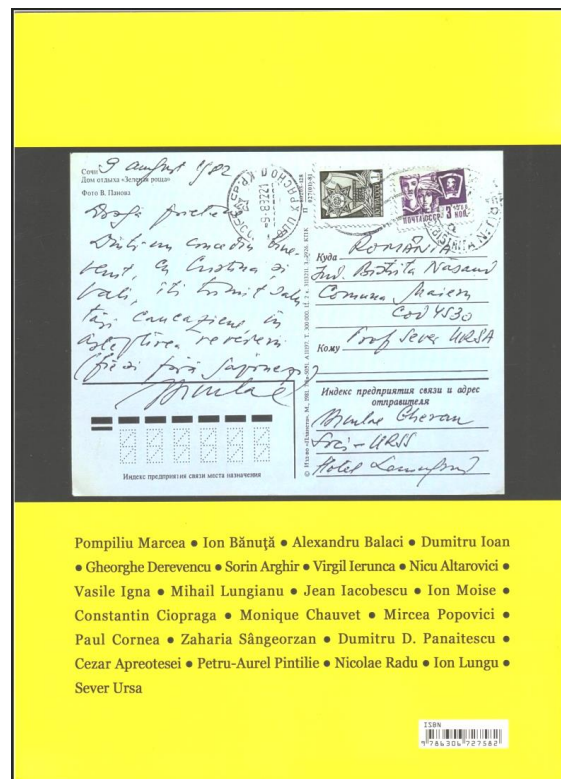
Cartea

Corespondența dintre Nicolae Gheran și Sever Ursa

(continuare din pag. 1)

ambției profesorului măierean. În toate demersurile întreprinse de Sever Ursa, Gheran a fost permanent alături de acesta cel puțin sufletește; îl sfătuiește cum să arate Muzeul, ce să cuprindă, afirmând, printre altele, „Accentul trebuie să cadă pe Maieru și pe familia scriitorului”, în felul acesta, zice el, „Ne-ați obliga să vă ascultăm cu creionul în mână, să nu deschidem nici o monografie Rebreanu fără să vă pomenim”; îi propune și trei titluri inspirate: „MAIERU ȘI REBREANU (sau invers), dacă nu LIVIU REBREANU - Țărmurile copilăriei -, sau, mai aproape de el LIVIU REBREANU – Cuibul visurilor”; se va materializa ultimul. Urmează câteva sfaturi legate de ce să cuprindă fiecare încăpere, în detaliu, de care va ține cont, pe care le va îmbunătăți cu propria sa viziune. Autorul tetralogiei *Arta de a fi păgubaș* nu se sfiește de a-l compara pe Rebreanu cu Eminescu, fiindcă „ce înseamnă unul în poezia românească, reprezintă celălalt în proza națională”, ba, mai mult, „Peste hotare, ecoul este în favoarea nășăudeanului”. Colaborarea cu Gheran va însemna pentru Sever Ursa „un act de cultură de zile mari”, recunoscând, cu modestia-i proverbială, că nu are intenția de a-l flata [...], „ci cu sentimentul pe care l-ar avea paznicul de la izvoare când scrie către experimentatul pescar de la gurile fluviului...” ori „umilele mele cuvinte de apreciere se pot potrivi ca un strop de apă adăugat lacului cristalin”. Stima este reciprocă. De sfintele sărbători, ori zile de naștere, își trimit „felicitări”, invitații, cărți poștale, telegrame, profesorul își arată satisfacția de a-l socoti pe editor un sincer „sfătuitor și colaborator”, îl simte „un mare confident”, iar în scrisoarea din 4 ianuarie 1979, la rândul său, Gheran îl considera „un frate care, prin ce ai făcut și faci, te afli sub aceeași cupolă sufletească”. Corespondența cu Gheran este „tonifiantă pentru mine”, „un sprijin moral stimulator”, „mă fortifică”, mărturisește Profesorul, comparându-l cu Perpessicius în privința eforturilor sisifice de a-i edita Opera Magna; de altfel, Gheran va primi Premiul Literaturii Române *Perpessicius* în 1981 din partea Academiei Române, premiu care „până la finalizarea întregii ediții (n. n., rebreniene) va fi desființat” scrie Rodica Lăzărescu. Trebuie să se știe că banii câștigați de Gheran i-a împărțit fie dactilografelor, fie celor care îi multiplicau documentele originale, transcrierilor multiple, concediilor fără plată, documentărilor îndelungate etc., iar Sever Ursa lucra în acea perioadă ca „muzeograf neplătit”. „Niciodată nu am pus sub semnul întrebării bunele intenții și înțelepciunea domniei tale. Dimpotrivă, am fost plăcut

impresionat să descopăr într-un profesor uitat de Dumnezeu într-un colț de țară o minte ageră și un suflet plin de noblețe”; nu-l considera „un om obișnuit”, ci un prieten pe care l-a admirat sincer nu numai pentru „restaurarea tematică a muzeului”, dar pentru că țelurile amândurora au fost comune: „slăvirea marelui Rebreanu” cum îi scria Gheran, deși „opera uriașului Rebreanu nu are nevoie de proteze”. „Eu, scrie el, niciodată n-aș fi avut răbdarea să realizez ceea ce ați înfăptuit la Maieru”. „Astăzi, continuă exegetul, numele comunei (Maieru, n. n.) circulă în enciclopedia străine nu pentru producții de porumb sau de mere, ci pentru simplul fapt că Acolo și-a plimbat pașii un Mântuitor al acestui pământ”. Cu fiecare schimb de scrisori, prietenia dintre cei doi se consolida și mai mult. Amândoi își descarcă mâhnirile prin care trec. Faptul că amândoi și-au dedicat viața reabilitării operei rebreniene a stârnit nu numai invidii, ci și respingeri ale proiectelor celor doi, iar ingratitudea unor contemporani merita pusă la zid; pizma culturnicilor se trăgea, zice Profesorul, din faptul că „nu se simt bine când le spui adevărul în față”. La un moment dat regretatul Profesor le-a spus că „dacă vrem să știm cum se organizează niște „Zile Rebreanu”, să mergem să ne învețe târgumureșenii”. În fața șicanelor și a bețelilor în roate, ei nu s-au predat, cu o îndârjire supraomenească au mers mai departe; Gheran cu editarea celor 23 de volume ale scriitorului ardelean, fără să se abată de la adevăr, „chiar dacă, în perspectivă, se pretează la nuanțări”, Ursa cu construirea a două muzee (unul la Prislop și altul la Maieru) într-o nemurire a autorului „Pădurii spânzuraților” și cărți dedicate acestuia, dar și întemeierea revistei „Cuibul visurilor”, revistă care apare neîntrerupt și-n zilele acestea, datorită continuării muncii Profesorului de către foștii săi elevi, ajungându-se la nr. 164. Fiecare își ținea la curent prietenul cu proiectele sale, ajungând până acolo încât se spovedeau până și în privința bolilor care îi săgetează din când în când, unul cu lombosciatică, celălalt cu supraponderabilitatea. Într-o altă epistolă a lui Gheran, aflăm că după „citirea organizată a corespondenței trimise lui Rebreanu [...] se aflau în fișierul său vreo 5000 de trimiteri la fondul aflat la Academie. Printre altele, sumedenie de acte, de recomandate epistolare, aparținând

măierenilor. Pe marginea unora din ele, există mențiunea scriitorului că ar fi răspuns”. E vorba de „urme epistolare de la Anchidim Partene și preotul Cioarba”.

Din corespondența celor doi aflăm lucruri inedite despre relațiile lui Gheran cu Puia Vasilescu Rebreanu (nașa familiei Ursa), odiseea publicării „Jurnalului” lui Rebreanu, oferirea ca dar din partea Puiei a

bustului lui Rebreanu (operă a sculptorului Oskar Han) Liceului bistrițean, care îi poartă numele, și refuzul directorului de atunci de a-l primi „sub motiv că ar fi *prea mic*”, întâlnirea cu japonezul Sumya Haruya, cel care a tradus romanul *Ion* în niponă, dar și încercarea de marginalizare a lui Sever Ursa de către niște notabilități obtuze bistrițene „cam balonate de înfumurarea funcțiilor vremelnice deținute”, concluzionând: „pasiunea învinge până la urmă birocrăția”. În 6 aprilie 2001, Nicolae Gheran i se confesa că nu se simțea deloc bine. Era dezamăgit de toți și de toate, referindu-se, în special, „la starea cumplită în care se află cultura și slujitorii ei. Morbul puterii i-a îmbolnăvit într-atât pe mai-marii vieții publice, încât, înafara propriilor interese, nu-i interesează nimic. [...] Încerc un sentiment de jenă că mi-am irosit o viață pentru a nu dobândi măcar o zi de fericire deplină în tot ceea ce făcusem. Nu e vorba de răsplată, în sensul obișnuit, ci măcar de înregistrarea rezultatelor...”. Până la urmă, răbdarea, meticulozitatea, strădania pilduitoare ce i-a caracterizat le-au adus izbânzi cât de cât răsunătoare. Posteritatea trebuie să le fie recunoscătoare.

Trebuie să mai precizăm că Rodica Lăzărescu a introdus în acest volum și scrisorile următorilor către Nicolae Gheran: Pompiliu Marcea, Ion Bănuță, Alexandru Balaci, Dumitru Ioan, Gheorghe Derevencu, Sorin Arghir, Virgil Ierunca, Nicu Altarovici, Vasile Igna, Mihail Lungianu, Jean Iacobescu, Ion Moise, Constantin Ciopraga, Monique Chauvet, Mircea Popovici, Paul Cornea, Zaharia Sângeorzan, Dumitru P. Panaitescu, Cezar Apreotesei, Petru-Aurel Pintilie, Nicolae Radu, Ion Lungu. În cele trei volume, editoarea a reprodus 675 de texte.

Încrестări

Pasaje răslețe din volumul în lucru, CUMPĂNĂ DE INIMĂ...

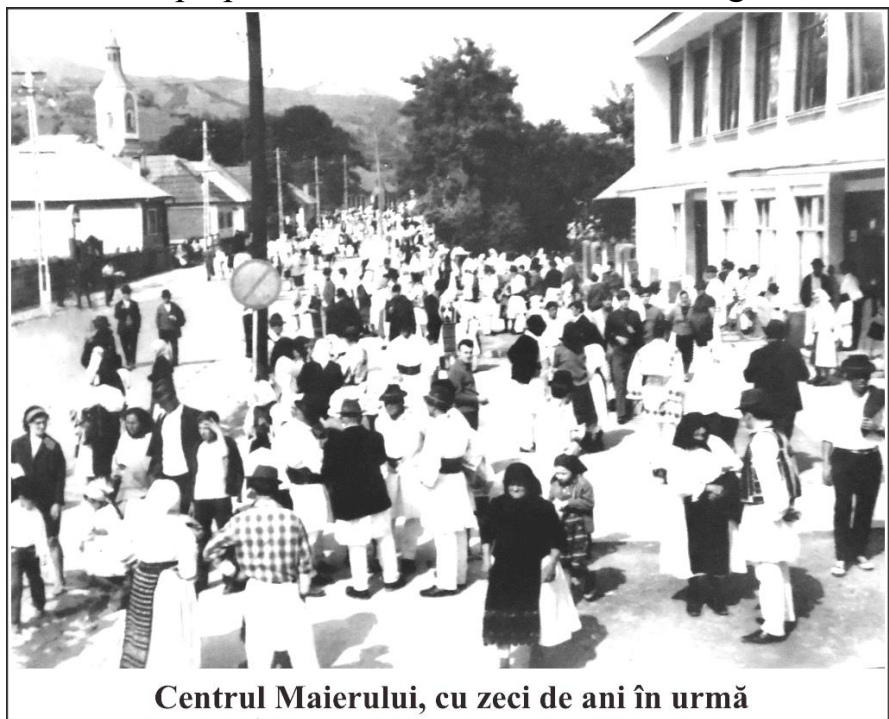
◆◆◆

Când îmi aduc aminte de luna copilăriei, așa de dospită, așa de aburindă și așa de rumenă, ca o pită mare, parcă îmi vine și-acum să mușc din ea! Unde mai pui că lumina ei, furată de la soare, se răsfrângea în mine prin ochi de fete fecioare! Of, of, cum m-aș mai întoarce la ele! M-aș duce înapoi, la oi, și mi-aș face sălaș pe Jireadă! M-aș sprijini în cârja bătrânului Socrate, și-aș lovi cu ea, măcar din când în când, neînțelesele, abstractele învățături și înălțimi la care atâta am râvnit! M-aș... Din păcate am îmbătrânit, luna o fi îmbătrânit și ea, ca și mine, iar fetele or fi (dac-or mai fi!) simple umbre lăsate de lumina ce cade spre apus. Unde mai pui că, pe nevăzute lespezi, vor fi stând lacrimi mari ca diamantele, care așteaptă să-mi topesc în ele amintirile... Ș-atunci, de ce m-aș mai întoarce? Și la cine?

◆◆◆

Maieru?

Maieru? Deși comună mare și mândră, îmi place să-i spun sat. E vorba de satul meu de pe Valea Someșului, care a deținut multă vreme locul întâi la capitolul natalitate. În sens umoristic, se pare că a decăzut de pe primul loc în vremea în care

Centrul Maierului, cu zeci de ani în urmă

trenul care venea pe la ora 5 dimineața, de la Ilva Mică la Rodna, și șuiera furios și violent la intrarea în sat, trezindu-i pe prolificii localnici, a fost desființat (sic!)! Atunci au fost întrecuți măierenii, la limită, de feldrihani.

Maieru? Satul în care duminica și în sărbători, drumul de la școala din jos și până hăt spre primărie, era înțesat de lume îmbrăcată în haine multicolore, cu mult roșu, cu cămăși cu alesătură aparte, cu catrințe cu vrăstă roșie ș.a. Fetele aveau pânzături colorate și cămăși cu o cusătură aleasă, iar coconii purtau, mulți dintre ei,

cămăși albe cu gulere cu mărgeluțe. Și acele curele inedite, concepute și lucrate de Ion a *Curitorului* (cum îi zicea tata), în buzunarele căroră (ale curelelor, desigur, nu ale *Croitorului*!) erau pitiți câțiva bănuți primiți de la părinți, ori de la bunici, ori de la neamuri, și pe care îi tot scoteau și-i numărau de teamă să nu se rățăcească, doamne ferește!, cumva.

Maieru? Satul în care oamenii locului vorbeau despre moarte și despre morți cu o împăcare și o liniștire mai mare decât despre viață. Buna mea Clementina, din partea mamei, vorbea cu colnicul așa cum vorbea cu noi. Ba, mai mult, nu uita să adauge: – Abia aștept să mă mut acolo, ca să fiu slobodă și liniștită! Poate părea banal, dar la o astfel de liniștire a sufletului cu viața și moartea, puțini, foarte puțini oameni din lumea asta pot ajunge!

Maieru? Satul în care privirea înspre Ineu sau spre Măgura din Sus se împănează cu dealuri amiroasind a iarbă, a fân, a sânziene... Și cum mai răsuna, altădată, de straniu și de adânc, glasurile de tălângi care veneau de dincolo de negură de vreme!

Maieru? Satul cu multe gospodării trainice unde, la intrarea în curte, era un halău mare pentru adăpatul vitelor și oilor, un șopron larg pentru oi și capre, un grajd arătos în spatele căruia tronau clăile cu fân, îngrădite cu nuiele.

Maieru? Satul în care flăcăii hălăduiau de la un deal la altul atunci când era vreme de coasă. *Coasa* o ascuteau cu o gresie maronie-argintie și-o ștergeau cu smocuri groase de iarbă. Adesea, la sfârșitul zilei, înspre seară, se așezau într-o rână și-o băteau, gânditori și *ostănitori*, în ritmul ciocanului percutat pe ilău. Femeile și fetele, cu obrajii roșii ca focul, erau la strânsul fânului ori la *căpăluit*, și nu rareori dădeau drumul strigăturilor și a cântecelor de dor și jele, de răsuna văzduhul, iar timpul se oprea pe loc, să se hodinească și el. Apropo de *cute* și *ilău*, spuneam undeva, cândva, că fără ele nici măcar *veșnicia* blagiană nu mai poate rămâne întreagă. Din păcate, acum când scriu aceste rânduri (anul 2026), ele sunt aproape de piere. Dacă deja n-au pierit! Of, of, of!

Maieru? Satul unde altădată, în orice gospodărie, găseai o ladă de zestre plină de *pânzături*, cămeși, chimire, brăie, fețe de *perină*, cingeie, *ferhanguri* și cele trebuitoare pentru înmormântare, atunci

Istorie**Măierenii morți la Revoluția de la 1848-1849**

(continuare din pag. 1)

14. Căian Cobzalău, holtei, mort în spital, în Dorna

15. Ciliment Bocșe, holtei, mort în spital, în Bistritze..

16. Victor Scridonesi, holtei, mort în spital, în Dees.

17. Constantin Motofelia, holtei, mort în spital, în Pesta.

18. Necita Ilovan, însurat, mort în spital, în Pesta, a rămas 1 prunc.

19. Alexandru Rauca, holtei, mort în spital, în Bistritz”.

Notă. În total, au rămas fără tată 15 prunci.

A consemnat **Icu CRĂCIUN**

”când va veni vremea”. Măierencele torceau în mers, din Balasâna până în Haj, ori până pe Purcioaia, sărind de pe un picior pe altul în ritmul fusului, în ritmul gândului, în ritmul vieții...

Maieru? Acum trebuie să-i spun comună, pentru că, administrativ vorbind, în partea de sus, înspre Rodna, are încorporată în ea satul Anieș. Ei bine, pe Valea Anieșului, în vremea copilăriei mele, circula misterioasa Mocăniță care căra de la munte, cu precădere, bușteni. Dar ducea și aducea femei și bărbați de toate vârstele. Chiar și băieți foarte tineri, ca mine și Liviu Naroș, de nouă-zece ani. Parcă și acum îi aud sunetul înăbușit, greu, atunci când urca de la Hait spre Bridereasa, Dealul Bortii, Anieșul Mare... Sunet pe care, cu siguranță, l-a auzit, la coborâre, de atâtea și atâtea ori, și inegalabila poetă Cleopatra Lorințiu, izvorâtă din sânul Anieșului și învăluită în misterul ”locurilor limpezi”.

Maieru? Satul în care simt ca acum pașii bunicului Cifor, din partea tatei, când venea iarna la noi, în Balasâna, la tăiatul porcului. Venea pe la 4 dimineața, iar omătul înghețat suna straniu sub pașii opincilor lui croite de renumitul Zaiț. Opincile aveau nojițe lungi care legau armonios obielele din lână aspră de oaie, deasă și sănătoasă. Ceremonialul care urma era așijderea cu cel al lui Nică din Humulești. Se ascuteau și se așezau în ordine cuțitele lungi, de diferite forme și mărimi. Se prindea, de către câțiva bărbați puternici, porcul pentru înjunghiere... Momentul acesta trecea cel mai greu. Ne băgam degetele afund în urechi, să nu-i

(continuare în pag. 4)

Lazăr AVRAM

Încrестări**Pasaje răzlețe din volumul în lucru, CUMPĂNĂ DE INIMĂ...**

(continuare din pag. 3)

auzim guițatul chinuitor și greu. Apoi, cu paiele de foc pregătite din timp, urmau șoricul pârlit, codița și urechile porcului, untura, carnea mată, carnea pentru cârnați, măruntaiele pentru tobă și cârnați, cina porcului ș.c.l. Deloc de neglijat, pentru noi, copiii, era, desigur, bășica porcului pe care o frecam cu sare, o umflam cu nazuri, și-apoi dă-i hârjoneală!

Maieru? Satul unde altădată, după slujba de la biserică, bărbații se adunau la primărie sau la căminul cultural pentru a afla știrile date la *părade*, la porunci. Când urgențele erau iminente, umbla prin sat agentul cu *doba* care, după câteva bătăi strașnice, anunța, pe un ton sacadat și imperativ, că se aduc la cunoștință "întâia oară", "a doua oară" ș.a.m.d., problemele și rânduielile legate de pășunat, însămânțat, vaccinări, achiziții, defrișări etc.

Maieru? Risipire de ceață groasă care nu știai de unde vine, dar care da totdeauna sens zborului înalt.

Maieru? Locul unde odată *coleșa* era tăiată cu ața pentru ca împletitura cu brânză să fie cât mai uniformă și mai pătrunsă. Locul în care jintița nu lipsea de la masa omului, și de care tata nu s-a despărți niciodată în cei 90 de ani de viață! Cum, o să întrebe unii și alții, chiar și-atunci când era copil mic, de fătă? Da, chiar și-atunci!

Maieru? Locul unde odată bătrânii, cu "frunțile-n pământ", vorba nemuritorului Coșbuc, stăteau la taifas și puneau țara la cale pe laița din fața casei. Locul unde înșirau și deșirau firul poveștilor despre cei care-au fost și au știut a descifra mersul lumii, mersul vieții, mersul morții... Dar și despre ei înșiși, cu provocările imediate, legate de pusul mălaiului, a *napcilor*, a trifoiului, a ovăzului ș.c.l.

Maieru? Satul în care, de Paște, la biserică mare erau sute de *străiți* colorate ca-n basme, în care oamenii aduceau pasca, ouăle roșii și slănina pentru sfințire. Copil fiind, nu puteam nicicum pricepe cum aceste, mai degrabă trăistuțe, agățate aleatoriu de gardurile întinse ce duceau de la intrarea în curte până în preajma bisericii, nu erau niciodată confundate ori schimbate de săteni?! Și nu înțeleg nici acum, ajuns la amurg...

Breaza? De ce, acum, *Breaza?* Pentru că este la o distanță relativ mică (de aproximativ 40 km) de orașul de adopție, Ploiești. Pentru că este o stațiune balneo-climaterică unde calitatea aerului este comparabilă cu cea elvețiană, din Davos (sau, poate, mai bine zis, invers!). Pentru că la altitudinea ei de 380-450 m, are un climat temperat, cu veri răcoroase și ierni

blânde. Pentru că, dimineața, în zori, atmosfera te îmbătăta cu parfumul florilor și mirosul tainic de pin. Pentru că brezenii au, în străfundurile lor, ceva din fibra sănătoasă a măierenilor. Pentru că...

**LA CEREMONIA DEZGOLIRII
BUSTULUI PROFESORULUI SEVER
URSA (14 septembrie, 2025)**

Onorat auditoriu,

Permite-ți-mi, rogu-vă, o scurtă paranteză... Bunul Dumnezeu m-a ajutat și am obținut, de-a lungul anilor, multe titluri și mărimi lumești: profesor universitar emerit și decan la Universitatea Petrol-Gaze din Ploiești (UPG), profesor invitat de peste 20 de ori!) la Universitatea Blaise-Pascal din Clermont-Ferrand, membru titular al Uniunii Scriitorilor din România (USRo), membru titular al Academiei de Științe Tehnice din România (ASTR) etc. Dar, mai presus de toate, aș așeza titlul de cetățean de onoare al comunei Maieru, obținut acum șapte ani (2018). Din păcate, din cei cinci,

Bustul profesorului SEVER URSA

trei au trecut deja Styxul: inginerul și specialistul de excepție din domeniul explorării și exploatării gazelor naturale, Pantelimon (Pantea) Avram; magistratul și inimosul colaborator al revistei "Cuibul visurilor", Macavei Al. Macavei; apreciatul doctor și profesor universitar, Traian Scridon. Am mai rămas, așadar, eu și prietenul meu și-al lui Icu Crăciun (și-al altora, desigur!), Viluț Cărbune, care, din binecuvântate pricini, nu a putut participa la această comemorare, dar care, cu siguranță, este alături de noi cu gândul și cu sufletul!

Apropiindu-ne, acum, de subiectul propriu-zis, aș începe prin a spune că, oriîncotro ne-ar duce pașii prin lumea asta largă, ne chinuie tristețea amintirilor care bat ca un ecou adânc și ne leagă definitiv de locurile în care au înflorit și s-au scuturat florile primei noastre tinereți... Iar locurile, la rândul lor, ne leagă de părinți, de bunici, de neamuri, de profesori, de preoți, de prieteni (și prietene, desigur!) ș.a.m.d.

Iar dacă-i vorba de profesori, atunci trebuie să recunoaștem cu toții că, pe primul plan, trebuie să-l așezăm pe magistrul Sever URSA care, timp de 45 de ani neîntrerupți, ca profesor și muzeograf, a slujit cu tiranică pasiune dezideratul de cunoaștere, înflorire și înălțare în lume a comunei Maieru...

Îl revăd aieva pe domnul profesor cu figura lui de înțelept dac, cu fruntea înaltă, cu părul bogat și nins înaintea de vreme, cu glasul curat și grav. Atunci când evoca scriitorii mari ai neamului, vocea lui căpăta o putere care ne însuflețea și ne cutremura de-a dreptul. Când însă un elev făcea greșeli elementare de ortografie, atunci tonul se schimba total, făcând loc unor ironii subtile care loveau mai rău decât un bici. Parcă îi era teamă exigentului profesor ca nu cumva, după *leziunile* aplicate unui cuvânt, să nu înceapă să sufere limba română! Vorbeam adesea, cu Viluț Cărbune, amintit mai înainte, și amândoi eram de acord cu faptul că, în vremea profesorului Sever Ursa, comuna a fost fruntașă la limba română, în general, la scrierea gramaticală corectă, în special! (așadar, nu numai la natalitate!).

În fapt, aceste realizări sunt semne primordiale ale trecerii domnului profesor prin această lume, sunt cărămizi pentru templul fiecăruia dintre noi, foștii elevi, care i-am purtat și-i vom purta pururea cinste și respect până la marginile împărătești ale lumii... Există însă, la răscrucea tainei, atunci când ziua de ieri crește, iar ziua de mâine se împuținează, și o lacrimă anume. E lacrima aceea mare pe care o numim uneori amintire, iar alteori uitare... Sunt sigur, din acest punct de vedere, că niciodată nu se vor zvânta obrazii familiei Ursa de lacrimile scurse după dispariția ilustrului lor monarh.

Iar dacă ne întrebăm, la acest eveniment comemorativ, când se numără faptele, întâmplările și oftaturile de unde venea, totuși, atâta putere, atâta tărie, atâta vigoare? Desigur, omenia, corectitudinea, punctualitatea, respectul față de semeni,

(continuare în pag. 5)

Lazăr AVRAM

Încr st ri**Pasaje r zle te din volumul în lucru, CUMPĂNĂ DE INIMĂ...***(continuare din pag. 4)*

dragostea de limbă  i neam, toate veneau de undeva de departe, din p m ntul Poienii C tunenilor, pe f ga uri udate cu sudoare  i s nge de bunici, de p rin i, de unchi...

Apoi, un punct forte, aparte, legat de profesorul Sever Ursa, îl reprezintă, fără îndoiala, revista "Cuibul visurilor" care, iată  i astăzi, prin grija  i aportul unor oameni inimo i, precum Icu Crăciun, Iacob Naro , Liviu Ursa, Viluț Cărbune, Ilie Hoza, Mircea Prahase, Viorel-Daniel Partene,  i cu aportul primăriei din Maieru  .a., continuă să trăiască  i să facă cinste Maierului... Totodată, nu trebuie să uităm că primele numere ale revistei au apărut scrise chiar de pana de aur a Profesorului.  n ceea ce mă prive te, una dintre primele mele apari ii a fost poezia "Meleaguri dragi", scrisă când eram prin clasa a VI-a. Încerc să o reproduc din memorie, m ndru oarecum că... nu era rea, că spunea "ceva": *Eu am izvor t din s nul plaiului de munte, / Laolaltă cu doinele, cu datinile, cu multe / C t stelele de multe, c ntece fecioare  i c ntece cărunte... // Din nescrise vremuri curg pe-aici albe izvoare, / Când tulburi, când limpezi, când  ov itoare, /  i-ad p  i eu în ele gr dininile visuri, visările mele... // Some ul străbate cu mine printre brazii umbro i, / Ne  nt lnim împreună cu Fe i Frumo i /  i cu Ilene Cosânzene, prin lunci m ierene. // Sunt m ndru acum de mireasma meleagului meu, / De satul care-nfloresc mereu, / Ca mărul de aur din poveste, / De sui ul ce-naintea mea mult mai este... / De condeiul acesta al meu care-a crescut în  coala, / Unde Rebreanu a-nv tat slovele de foc pentru "Răscoala". // Satul cu oamenii lui îmi deschid larg por ile către via , / Some ul mă-mbată-n g nduri, florile cu dulcea . / Vom curge mereu laolaltă din s nul plaiului de munte, / Cu doruri noi  i cu doine cărunte...*

Prin Sever Ursa s-a stins unul dintre marii  nv a a i  i erudi i ai  inutului Năsăudului, în general, ai comunei Maieru, în special. Colegii de *dincolo*, care au trecut la r ndu-le Styxul – Titus Cărbune, Titus Regvald, Alexandrina Groze, Radu Telceanu, Ion Telceanu, Mircea  tefan, Ioan Todoran, Marcela Todoran, Maxim C rcu, Lazăr Ureche, Maria Fl m nd, Ioan Hordoan, Mihai Roman, Nora Naro  etc. – probabil că i-au r nduit  i încălzit deja p m ntul... Cine  tie, poate că  i acolo, în corul îngerilor, sintagma "cuibul visurilor"  i are partitura ei. Cine  tie?

 i-a  mai adăuga ceva, drept încheiere: *Ce-ar putea mai mult un rege*

peste timpul cel olog? / într-o s mb t  de s nge, p rguirea mi-ar fi grea. / A  r m ne-aici sub stre ini, a  apune ca o stea, / Cu privirea împletită între iarbă  i polog...

Fie-vă  r na u oar   i somnul bl nd, dragă Domnule Profesor, Sever URSA!

◆◆◆

Avea o vorbă a lui, luminatul preot Flo ui din Maieru, Dumnezeu să-l ierte  i să-l odihnească în pace!  mi zicea, adesea: *L zorucule, traiul bun, nu-i bun! Cum adică? Atunci nu numai că nu l-am  n eles, dar eram oarecum intrigat de zicerea lui pentru că, finalmente, majoritatea oamenilor asta urmăresc în via : traiul bun! Ei bine,  tia părintele Flo ui ce  tia! Pentru că, mai t rziu, i-am  n eles mai bine t lcul din spusa Sf ntului Macarie cel Mare: "Cel ce- i umple sa iul său de hrană  i băutură, pune el  nsu i cheia inimii sale în m na ho ilor". Ap i nu?*

◆◆◆

Am cosit mult la via a mea! Manual, desigur. Pot spune cu m na pe inimă că, în lumea satului, nu exista, pe vremuri, o muncă mai grea  i, în acela i timp, mai provocatoare, decât cositul manual al ierbii. Era ceva tainic, era o armonie interioară care trebuia să  in  pasul cu privirea, cu suflul, cu *ciofl ncul* cozii, cu cutea, cu iarba, cu luciul coasei.  i cu Timpul. Mai ales cu Timpul, în or nduirea perfectă a g ndului cu mi carea bra elor  i tăierea ierbii. Acolo, nimic nu-i cunoscut dinainte, dar totul e presim tit, din tălpi p n -n cre tet, de un sim  al creierului  i-al cărnii, care fac din cosit un mister cu nuan e străvechi de deprinderi, doruri  i n zuin e unice în lumea satului.  -apoi, ehei!, lucrul la coasă trebuia să se cunoască, adică să capete contur. Trebuia să se măsoare precis în c pi e  i apoi în clăi...

Am trecut deunăzi prin locurile din Dealul Bortii, pe unde au înflorit o parte din tinere ile mele. Undeva, pe un teren abrupt, un OM cosea manual, ca-n vremurile de odinioară. M-am dus la el, i-am dat bine e,  i l-am rugat să mă lase  i pe mine să dau o brazdă cu coasa...

– Păi,  tii dumneata să cose ti pe h rtoapele astea?

– Ehei, dac-ai  ti dumneata c t  iarbă am cosit eu la via a mea, la p rin i, la neamuri, la socrii...

– D-apoi, de-al cui e ti? dacă nu-i cu supărare.

– Sunt feciorul cel mare al lui Grigore a` lu` Procope, din Balasâna.

– A, domnul din București sau Ploie ti, care-i mare dascăl  i  nv tat?

– Nu  tiu c t de mare e, dar da, el e!  i-i din Ploie ti.

– Să tr ie ti  i să fii sănătos! Ce s-ar mai bucura badea Grigore  i lelea Augustina, dac-ar mai trăi. I-am cunoscu bine, o fost oameni buni, oameni de omenie...

M-am bucurat mult să aud astfel de vorbe  i, de ce să nu recunosc, am strivit repede o lacrimă atunci c nd am auzit de mama  i de tata. Iar el tare s-a mirat când a văzut c t de bine duc brazda  i c t de bine  tiu să ascut coasa. Mi-a fost pe limbă să-i spun că, în vremea tinere ilor mele, c t a tăiat coasa, am dus brazdă lată, vorba unce ului Ilie, al cumnatului Die din Bistrița...

– Acuma au apărut coase mecanice, cu care zburzi prin iarbă  i nu te trude ti aproape de loc, am schimbat eu vorba.

– Apoi, domnucule, vezi dumneata ce văgăuni, ce r pe avem pe-aici?  i iarba se taie r u  i, înainte de toate, o coasă mecanică înseamnă bani mul i. De unde? Că statul ăsta  tie doar să ia, nu să dea. Nu ne ajută cu nimic...

Mi-ar fi plăcut să continui dialogul dar, de undeva mai din sus, mă strigau  i mă chemau de zor fratele Ghi a  i Doru , călăuzele cu care venisem să-mi revăd ob r iile. Oricum, m-am st mp rat oleacă, regăsindu-mă cumva în  r nul român de odinioară, cu zarea stinsă în priviri dar cu o undă n r va   a inimii care izbucne te în piept ca o f nt n !

◆◆◆

Unde sunt oare potcovarii de odinioară? Unde-o mai fi b tr nul Pr ha, din Maieru? Unde-s baroasele, unde-s foalele, unde-s vetrele, unde-s... Unde să fie? Au murit. Au murit atunci când ma inile de tot felul au  nc puit drumurile  i hotarele.  i sufletele noastre  i sufletele lor. Se mai poate face ceva? Nu! Atunci, hai, murgule, hai să ne întoarcem la basmul copilăriei  i să ne  nvior m pl m nii cu aer din văzduhul înalt, în zbor domol către t r mul visului nepieritor... Hai, murgule, hai!

Lazăr AVRAM

**La cosit... Un alt fiu al satului
– regretatul Lazăr Ureche**

Istorie măiereană**„Dăruind vei dobândi”: Cazul Grigore Hangea din Maieru în *legat*¹
„pentru cultivarea poporului”. Contribuții documentare**

Adrian Onofreiu*

(continuare din C.V., nr. 163, ianuarie-februarie 2026)

[2. 4./5 a intereselor capitalului să se împărțească între locuitorii Măiereni, care vor păgubi în orice mod cu vitele lor de trăsură. Adjutul acesta să se dea păgubiților îndată după paguba întâmplată, anume așa, ca și în cazul când s-ar fi mărit fondul în măsură însemnată, nimeni să nu capete mai mult de jumătatea prețului echitabil al vitei pierite și așa, ca în prima linie să fie luați în considerare cel mai mizeri, apoi, cei cu avere mai mijlocie, iar celor avuți, numai atunci să li se tindă ajutorul amăsurat, dacă vor fi păgubiți cu mai multe vite.]

3. De sine se înțelege că orice rămășiță a celor 4/5 de interese se vor adăugi asemenea, la capital.

4. Chiar și după ce peste numeroși ani fondul acesta va fi crescut în mod considerabil pentru desdăunarea locuitorilor păgubiți în vitele sale de trăsură, nu se va putea espensa² mai mult de 600 florini, afară de anii de epizootică, când se vor putea desdăuna și alte vite cornute, nu numai cele de trăsură. Restul intereselor de aci încolo, comuna Maieru îl va întrebuința pentru scopuri culturale române.

5. Scopul meu, în privința acestui complex de loc, cu multă strădanie și mari cheltuieli cumpărat și comasat – este, pe lângă cele ce am dispus în privința lui, ca să rămână pe veci comasat, precum se află de față, și să nu se vândă, nici înșchimba cu alte locuri, sub nici un pretext.

6. Aceste locuri vor trece în folosința comunei Maieru după moartea mea numai decât, iar în proprietate, după finita pertractare judecătorească, și transcriindu-se pe numele comunei într-o foaie deosebită, să se adnoteze cum că aceste locuri sunt lăsate de mine, spre scopul indicat.

7. Ratiociniile³ despre manipularea ambelor fonduri, și împărțirea stipendiilor din partea reprezentanței comunale gătite, se vor revedea și censura cu ocazia adunării generale a comitatului (prefecturii)⁴ și rezultatele vor fi a se publica în comuna Maieru, la adunarea poporului.

Doresc ca după una mai însemnată creștere a fondului, purtătorii racioniciniilor acestor fonduri să fie, după putință, remunerați din proventele⁵ acestui fond.

8. Acest fond va purta numele meu și va fi a se susține de sine stătător.

9. Aceste două fonduri le încredințez onoratului comitet comunal și scolastic din

Maieru, pe lângă supravegherea onoratei reprezentanțe comitatensă competentă, în rugarea espoera: ca suma de 2.000 florini v. a. pentru fondurile numite, îndată ce se va primi, să se depună în ori care casă de păstrare sigură spre fructificare pe numele, recte, în favoarea comunei Maieru și să nu se scoată nimica din capitalul său interese spre alte scopuri, nici în timpul creșterii, nici după creșterea capitalelor la sumele statorite.

Dintre casele de păstrare să se facă reflexiune la „Aurora” în Năsăud și „Albina” în Sibiiu, cu preferință.

Literele fundamentale C

Ad. VIII, 3. La fondul de 1.000 – una mie florini în val. aus. – pentru stipendii pe seama elevilor militari, cu preferință, în favoarea comunelor din fostul Regiment II român de graniță.

În p. VIII, 3, am lăsat spre înființarea unui fond de stipendii pentru elevi militari, la Comitetul fondurilor școlare grănicerești năsăudene, 1.000 florini, depuși în Casa de păstrare „Aurora” din Năsăud. Acesta o făcui ca fiu de militar și, ca cel ce însumi am fost militar, în sincera condițiune ca fosta grănițerime și peste tot,

Condițiuni

1. Din interesele fondului pentru elevi militari de 1.000 florini, 1/5 așșderea, ca la celelalte, să va adăuga din an în an și fără termen, la capitalul, ca acesta din ce în ce, să crească.

2. Cele 4/5 ale interesului după capital se vor da numai decât, după pertractarea judecătorească, respectiv, în înțelesul dispozițiilor de sub IV, 2, după moartea soției mele Iuliana Moisil, ca stipendiu unui tânăr român, născut în vreuna din cele 44 comune ale fostului Regiment al II-lea român confiniar, cu preferință la cei născuți în Maieru, iar în lipsă de atari tineri, și altui june român din Monarhia Austro-Ungară, are devotându-se carierei militare, vrea să asculte sau, ascult deja în vreuna școală militară ce prepară ofițeri militari.

3. Petentului i se va conferi stipendiul acesta numai dacă va avea recerințele prescrise pentru susceptiunea în atari institute militare, iar de lichidat i se va lichida numai după ce va fi aievea, suscept. Stipendistul are să-și documenteze în fiecare an progresul în studii și purtarea morală bună, sub pedeapsa de a-și pierde la din contră, stipendiul.

4. Stipendiul acesta va fi de 100 florini, una sută florini val. aus., deci când, în urma creșterii capitalului, cele 4/5 ale

intereselor ar trece peste 100 florini, surplusul să se înceapă un al doilea stipendiu militar, iarăși până la 100 florini, apoi, în timp, al treilea, al patrulea, și așa mai departe.

5. Crescând capitalul până la 2 stipendii câte 100 florini, de aici încolo se pot mări aceste stipendii până la 120-150 florini, după împrejurările și recerințele pecuniare și, numai după aceea, să se continue multiplicarea mai departe a acestor stipendii.

Literele fundamentale D.

Ad. VIII; 4. La fondul de 1.000 florini, una mie florini val. aus. pentru stipendii la Asociațiunea Transilvană pentru Literatura Română și Cultura Poporului Român, sub VIII, 4, lăsați spre înființarea unui fond de stipendii la Asociațiunea Transilvană pentru Literatura Română și Cultura Poporului Român suma de 1.000 florini depuși în Casa de păstrare „Aurora” în Năsăud. Cu respect la această fundațiune și cu reflexiune la dispozițiunea de sub. IV, 2., după moartea muierii mele Iuliana Moisil, statoresce următoarele:

Condiții

1. Interesele acestei fundațiuni în 1/5 parte, așșderea, vor servi spre înmulțirea succesivă a capitalului.

2. Din cele 4/5 ale intereselor se vor crea succesiv stipendii:

a) Pentru doi tineri români care se vor dedica carierei de comercianți. Stipendiile

¹ Dispoziție testamentară prin care se lasă cuiva o moștenire; bun lăsat cuiva printr-o dispoziție testamentară; *Dicționar explicativ al limbii române*, Ediția a II-a, Ed. Univers Enciclopedic, București, 1998, p. 565.

* Prof. Dr, Serviciul Județean al Arhivelor Naționale Bistrița-Năsăud; email: adrianonofreiu@yahoo.com.

² Cheltui; acorda ca ajutor.

³ Socotelile; azi, documentele contabile.

⁴ De regulă, în ședința de primăvară, când erau verificate toate socotelile fondurilor administrate de comunitățile componente ale comitatului; pentru detalii vezi Adrian Onofreiu, *Contribuții sumare referitoare la structuri administrative din comitatul Bistrița-Năsăud și documentele create în a doua jumătate a secolului al XIX-lea, în Crize în spațiul românesc. De la crizele economice la criza valorilor- SATM 2023*, coord. Gabriel-Virgil Rusu, Radu Gavrilă, Ed. ASTRA-DEJ, ȘCOALA ARDELEANĂ, 2023, pp. 131-143; Idem, *Contribuții referitoare la structurile administrative și documentele create în a doua jumătate a secolului XIX: Congregația Comitatului Bistrița-Năsăud*, în „Revista Bistriței”, XXXVII, 2013, pp. 239-264.

⁵ Venitele.

(continuare în pag. 7)

Adrian ONOFREIU

Istorie măiereană**„Dăruind vei dobândi”: Cazul Grigore Hangea din Maieru în *legat* „pentru cultivarea poporului”. Contribuții documentare**

(continuare din pag. 6)

acestea vor putea fi, firește, până la 80 florini, unul.

b) După cele de sub A, pentru doi juni români, elevi industriari sau meseriași, ori și pentru sodali⁶ români, are vor să se stabilească ca maieștrii; stipendiile acestea nu vor putea fi mai mari de 60 florini, sase zeci florini val. aus., unul.

c) După cele de sub a) și b), pentru un jurist român, un stipendiu de 300, trei sute florini, val. aus.

3. După mai multe zeci de ani, crescând capitatul mereu din super-plusul intereselor, se vor crea încă câte un stipendiu, întâi, de cele de sub a), apoi, cele de sub b), în fine, cele de sub c), și așa, mai încolo.

Condițiuni

La ambele fondurile de sub VIII § 3 și 4.

1. Capitulat depus la Casa de păstrare „Aurora” în Năsăud, de 2.000 florini v. a., va trece în posesiunea și sub administrarea Comitetului fondurilor grănițerești din Năsăud și a Asociației Transilvane din Sibiu numai după moartea soției mele Iuliana Moisil, care pe timpul vieții e îndreptățită a trage interesele de 6%, după acest capital.

2. Stipendiile se vor conferi la tinerii români în studii eminente și cu purtare morală bună care, progresul lor în studii și, respectiv, în măiestria lor, vor trebui să o

documenteze în fiecare an în toată forma și, că sunt fii devotați bisericii lor strămoșești, cercetând-o. Descendenții consângenilor mei să aibă la conferire, preferință.

3. Aceste fonduri să fie de sine stătătoare și să poarte numele meu, pe veci.

4. Onoratul Comitet al fondurilor grănițerești, și Comitetul Asociației Transilvane sunt îndreptățite a asigura dreptul de proprietate la sumele fundamentale lăsate, în modul cum vor afla de bine și cu scop.

IX. Donațiuni

I. În favorul bisericii române greco-catolice, *pro fundo* eclesiastice din Maieru:

Ca bunul bisericii să se sporească, testez și donez în favorul fondului bisericesc 50 florini, cincizeci florini în val. aus., și livada mea *Pe Perișoara*, din protocolul cărții funduare nr. 89, nr. ord. 26, nr. top. 6966, în mărime de 1.188 orgi², cu venitul curat de 1 florin 24 cruceri m. c.; acest loc va trece, după moartea mea îndată în posesiunea fondului bisericesc, și se va transcrie în foaia aceleia, în care se va însemna că este donațiunea mea, iar suma banilor se va primi după finita pertractare judecătorească a lăsamântului, de la executorii testamentului.

II. În favorul școlii române confesionale greco-catolice din Maieru.

Dorind a ajutama și școala română greco-catolică confesională, respectiv, înaintarea culturii poporului din Maieru, testez și donez:

a) Livada mea proprie, *Pe Podul din Sus*, sub nr. 89 a prot. cărții funduare, nr. ord. 37, nr. top. 9074 și 9075, în mărime de 1 jugher și 1.212 orgi², cu venitul curat de 1 florin 26 cruceri m. c.; mai încolo, locul de sub *Podul din Jos*, nr. ord. 21, nr. top. 5466, 5467. În mărime de 693 orgi², pe lângă următoarele:

Condițiuni

1. Aceste locuri vor trece în proprietatea școlii române greco-catolice numai decât după moartea mea, și transcriindu-se în foaia de posesiune a școlii, se va adnota, cum că acelea realități sunt donate de către mine.

2. Aceste locuri, respectiv, venitul lor, să se folosească spre cumpărarea de cărți și recușite școlare pentru pruncii cei săraci din comună și, spre împărțirea de premii la școlari.

3. Locurile acestea să nu se vândă niciodată, sub nici un pretext.

Senatul scolastic e rugat a se îngriji de împlinirea acestor condițiuni și despre manipularea averii, deci va avea în ratiociniul scolastic anual, care este a se subșterne la locurile competente spre verificare, a da socoteală și despre manipularea acestei posesiuni.

⁶ Ucenic; calfă

(*va urma*)

Adrian ONOFREIU

Maieru**INVENTATORI din comuna Maieru, jud. Bistrița-Năsăud**

Nu știu câte comune există în România care să aibă 33 de oameni de seamă cu doctorate obținute în țară sau străinătate în perioada interbelică, sau între anii 1944-1989 ori în cea postdecembristă, la care au trudit ani de zile, nu câteva săptămâni, în timp ce unii, din alte părți, au plagiat alte lucrări, asta să dea bine C.V-urilor pentru a ocupa funcții înalte. Noi am publicat de două ori numele personalităților măiereane cu doctorate (unele trecute la cele veșnice) atât în „Răsunetul”, cât și în „Cuibul visurilor”, și vom face același lucru cât se poate de curând, întrucât, între timp, numărul lor a crescut. Deocamdată, vă prezentăm numele inventatorilor măiereni, fiecare cu invenția sa, fără descrierea amănunțită a acestora sau a numărului brevetului (cu excepția câtorva, spațiul nu ne permite).

Menționăm că această statistică s-a făcut în anul 2015. Iată-i în ordine alfabetică:

a) Prof. univ. dr. LAZĂR AVRĂM (n. 1955) cu 6 invenții brevetate (domeniul: petrol și gaze):

1. „Aparat pentru determinarea vitezei admisibile de manevră a unei garnituri de forare sau a unei coloane de burlane”.

2. „Procedeu și instalație pentru cimentarea coloanelor cu diametre mari”.

3. „Giro-centroturbulizator” (în colaborare cu S. Bandi).

4. „Dispozitiv de instrumentație AH” (în colaborare cu G. Hebreștean).

5. „Recuperator pentru obiecte metalice căzute în sondă” (în colaborare cu V. Gudin).

6. „Medalia cu brevet CNR – CME, nr. 113/1998 pentru merite deosebite la creșterea prestigiului și afirmarea în țară și în străinătate a Asociației Comitetului

Național Român al Consiliului Mondial al Energiei (WORLD Energy Council).

b) Inginer TEODOR DOMIDE (n. 1962) cu 2 invenții brevetate (domeniul: hidraulic):

1. „Mecanism de rotație pentru roboți industriali”.

2. Dispozitiv electro-hidraulic de comandă”.

c) Prof. univ. dr. DOREL HOZA (n.1960) cu 2 invenții brevetate (domeniul: horticultură):

1. Activitatea de cercetare a fost finalizată prin înregistrarea și omologarea la Institutul de Stat pentru Testarea și Înregistrarea Soiurilor București a două soiuri de portaitoi la care este coautor.

d) Gazetarul, omul de afaceri,

(continuare în pag. 8)

Icu CRĂCIUN

Maieru**INVENTATORI din comuna Maieru, jud. Bistrița-Năsăud***(continuare din pag. 7)*

apicultorul NICOLAE V. ILIEȘIU (1913-1998) este autor sau coautor a 34 de invenții brevetate în domeniul apiculturii, printre care a celebrului medicament APILARNIL.

e) Prof. univ. dr. SORIN LOGIN (1936-2016) 1 invenție brevetată (domeniul: medicină umană):

1. A inventat seriograful și a făcut prima identificare obiectivă radiologică în România a ceea ce specialiștii numesc „șeaua turcică goală”.

f) Prof. univ. dr. AUREL PUI (n. 1964) cu 1 invenție (domeniul: chimie) cu brevet înregistrat cu nr. A. 122359, București, în 30. 04. 2009.

g) Profesor-fizician CIRILĂ RAȚIU (n. 1950) cu 2 invenții brevetate (domeniul: fizică):

1. „Echipament de măsură a rezistenței separatorilor la acumulatorii cu plumb”.

2. „Disjunctori pentru curenți de fugă la mașini electrice mari (motoare electrice mari)”.

h) Inginer FILIP RAȚIU (n. 1975) cu 2 invenții brevetate (domeniul: electro-chimic):

1. „Procedeu electrolitic de extracție argint pur 99,99 % din fixator uzat fotografic și radiografic prin depunere catodică pe inox”.

2. „Procedeu chimic de extracție argint pur 99,99 % din filme radiografice prin halogenare moleculară și finalizare electrolitică”

(Preluare din cotidianul „Răsunetul”)

Icu CRĂCIUN

Rebreniana**VIATA sau existența cu moartea pe aproape – așa cum o vede Liviu Rebreanu și cum apare în toate operele sale**

Lucian Raicu a sintetizat la modul superlativ ceea ce a însemnat viața pentru Rebreanu și cum se reflectă în scrierile sale:

„Ca un MIT al existenței însăși
Dogoritoare și rece,
Nemuritoare și cu sugestii de moarte,
Frenetică și obiectivă,
Elementară și spiritualizată,
Ademenitoare și primejdioasă,
O curbă în mișcarea ei
Și plină de elanuri ascendente.”
(în *Iașul literar*, nr. 8, august 1966)

Să facem o incursiune prin opera lui Rebreanu începând cu proza scurtă, pentru a vedea dacă cele spuse se adevăresc sau nu: „Rafila se simțea atât de stingheră în lume lângă Toma Lotru de la care n-a auzit nici un cuvânt dulce, a cărui dragoste și dezmiertări o înfricoșau și, aducându-și aminte în treacăt de celălalt, Tănase Ursu, de mângâierile lui, de bucuriile și fericirea lor de odinioară, **viața** ce trebuia s-o ducă acum i se părea mai neagră ca **moartea**.”

„Toma Lotru, cu gânduri negre, închină către nașul cel mare: - Să-ți dea Dumnezeu sănătate și **viață**.” (Liviu Rebreanu, *Opere*, 1, *Răfuiala*, p. 25).

Un alt personaj, Gonea din *Golanii*, Liviu Rebreanu, *Opere* 2, p. 52), crede despre viață următoarele: „În viață trebuie să fii deștept! Cu viața nu te poți război degeaba! **Viața** nu se lasă biruită de oameni, cel mult înșelată. Pentru aceia care izbutesc s-o înșele, e ca o glumă urâtă. Pentru aceia care se războiesc cu dânsa e un șir neîntrerupt de dureri...”

Dăscălița Aglaia din *Dintele* (Liviu Rebreanu, *Opere* 2, p. 66) are o părere proprie asupra vieții urmărită îndeaproape de moarte: „Dăscălița Aglaia uitându-se la ceasornic: Cum mai trece vremea! Ce repede trece! Întocmai ca și **viața**! Toate trec, până și frumusețea, până și tinerețea!

Când îmbătrânește omul, nu-i mai arde de nebunii. Atunci îi pare bine că trăiește. **Moartea** e prezentă și ea pe-aproape, dar e privită cu revoltă: „De ce să moară numai ea singură și lumea să trăiască înainte, să treacă peste ea ca peste un vierme strivit în picioare?”

Pentru ce să fie lumea lume când ea n-o să se mai poată bucura de dânsa, când numai alții o să trăiască într-însa? Și deodată îi veni o poftă nebună de viață, numai să trăiască, să simtă că e în viață... Durerea nu mai era pentru dânsa decât un semn mai mult că trăiește. Trebuia s-o îndure cu împăcarea cu care ești nevoit să primești tot ce îți dăruiește **viața**... Împăcată, chiar dacă e bătrână, oricum, dar cel puțin trăiește...”

Filibaș din *Ocotitorul*, Liviu Rebreanu, (*Opere* 2, p. 99), într-o discuție cu Mihai, vecinul său, îi explică ce e cu viața: „Trebuie să știi de unde s-o apuci, **viața** și cum s-o sucești. Nu-i lucru ușor să trăiești în ziua de azi. E greu de tot! Trebuie să muncești ca un câine, să pui osul, să te vânzolești, altfel te mănâncă fript calicia!”

Toader Căpățână din *Pozna*, (Liviu Rebreanu, *Opere* 2, p. 211), exasperat din pricina greutăților, exclamă plin de revoltă: „- Ce om mai sunt și eu! Oooh, **viață**, **viață**! După ce-și bate femeia, Toader, oarecum ușurat, exclamă a doua oară: – Oooh, **viață**, **viață**, arde te-ar focul!”

Burcuș din *A murit o femeie*, (Liviu Rebreanu, *Opere* 2, p. 215), se adresează d-nei Zapa: - „Doar n-o să te ții de capul meu toată **viața**!”

Nae Chelban din *Pungașul*, (Liviu Rebreanu, *Opere* 2, p. 297), fiind tentat să bea o bere răbufnește: „- Dă-o dracului de **viață**! Doar merit și eu să beau un pahar cu bere. Aceași izbucnire are loc și când se decide să ia birja până la gară sau când își ia bilet de clasa a doua.

Căpitanul Turcoman din *Păduchii*, (Liviu Rebreanu, *Opere* 2, p. 308 și 319), nerăbdător să ajungă mai repede acasă, exclamă: „- Aș zbură, mi-aș da jumătate din viață, numai să mă văd mai curând acasă. Aflat acasă, Turcoman constată că becurile lumineau odaia, împrăștiind parcă o dragoste de viață care-i pătrundea în toate fibrele. De-abia aici își dădea seama ce înseamnă **viața** și, în același timp, ce urâtă e **moartea**. Cum nu i-a fost frică de moarte niciodată? Acum nu mai vrea să moară. Trebuie să trăiască... **Viața** e atât de frumoasă.”

Remus Lunceanu din *Calvarul*, (Liviu Rebreanu, *Opere* 3, p. 84, 157, 161, 164), trece prin cele mai zbuciumate stări și gânduri despre **viață și moarte**: „Din gura lupului, m-a azvârlit iarăși în vârtejul vieții, o toană a soartei. Ce e soarta omului!”

„Încetul cu încetul, însă, o scârbă mare de viață mi se furișă în suflet. Pe străzi, vedeam cum se zbate viața pretutindeni, grăbită, egoistă, nepăsătoare. Alteori, sărbătoarea vieții mă fermeca și mă ademenea; acum mă umplea de îngrijorare, de resemnare. Când speranțele ți se năruie, rând pe rând, ce preț mai poate avea viața? Când **viața** te doare, **moartea** e o tămăduire.”

„Numai iubirea întreține **viața**, o întinerește, o încurajează să poarte jugul. Un bob de iubire e ca uleiul peste flacăra muribundă, o înviorează...”

„De multe ori am privit în față **moartea** și niciodată nu mi-a fost frică. Mai frică mi-a fost totdeauna de viață. numai **viața** chinuiește pe oameni. Moartea îi tămăduiește. Acum îmi dau seama ce ce mărunțișuri sunt toate durerile vieții...”

Ițic Ștrul din *Ițic Ștrul, dezertor*,

(continuare în pag. 9)

Iacob NAROȘ

Rebreniana**VIATA sau existența cu moartea pe aproape – așa cum o vede Liviu Rebreanu și cum apare în toate operele sale***(continuare din pag. 8)*

(Liviu Rebreanu, *Opere 3*, p. 172 și 173), aflat pe front, în linia întâi, se adresează căprarului Ghioaghă cu teamă: „- Cine are **viață** scapă.” Deoarece căprarul îi datora patru poli de când și-a cumpărat boulenii, Ițic, împăciutor și temător totodată, îi spune acestuia: „- Lasă, Ioane, că ai vreme să mi-o plătești, numai să scăpăm cu viață!”

Tupcil din *Idilă de la țară*, (Liviu Rebreanu, *Opere 3*, p. 266), are opinia lui despre viață: „- Dacă ar fi avut balabusta la spate cât au fetele mele, ce viață am fi dus! Așa-i **viața**, amară și grea ca plumbul... Omul nu știe când are să moară și fetele când au să se mărite!”

Ileana din *Baroneasa*, (Liviu Rebreanu, *Opere 3*, p. 268, 271), „Toată vremea se gătea și visa. Îi plăcea, mai ales, să viseze, căci viața e mai frumoasă visată decât trăită. A început să creadă că visurile

sunt adevărata viață și **viața** e un adevărat vis.

Ileana a încercat să-și atragă iubirea adevărată, văzând că n-a izbutit, s-a învoit cu **viața**, ea dă paralele, viața să-i dea iubirea. Orice iubire...”

Puia (Liviu Rebreanu, *Opere 3*, p. 291), „E mama păpușilor, dar a intervenit un eveniment asemenea unei declarații de război: a bătut la poartă **viața** sub forma unei profesoare...”

În *Cupeul fermecat*, (Liviu Rebreanu, *Opere 3*, p. 334), povestitorul se întreabă: „De unde am venit? Unde merg? De ce sunt pe drum? Ce scop urmăresc? Pentru ce trăiesc? Replica pentru însoțitorul doctor din cupeu: „Vrei să demonstrezi prin aceasta că așa este **viața**? Că plecăm la drum, singuri, nu știm de ce, mergem, habar n-avem de ce și ne dăm jos, murim fără a găsi răspunsul la vreuna din întrebările noastre?”

Petre Ulvianu din *Barba*, (Liviu Rebreanu, *Opere 3*, p. 359), La 47 de ani are și el norocul ca o fată tânără, bogată să vrea să-și lege de dânsul toată **viața**. Același personaj se adresează către săpunar: „**Viața** e o comedie, e îngrozitor să te gândești că nimic nu atâră de noi, că totul se învârtește în jurul bărbii sau în jurul mustăților...”

Anastasiu din *Sfârșitul*, (Liviu Rebreanu, *Opere 3*, p. 361), îi spune Eleonorei: „- Formalitățile ne omoară **viața**. Eu caut fondul vieții, fondul cel adevărat.”

În *Calvarul*, (Liviu Rebreanu, *Opere 3*, p. 53, scriitorul, prin Remus Lunceanu, meditează asupra existenței proprii: „Despre dușmanul dușmanului tău: ce greu e când ai ajuns în puterea lui! Când de viața și chiar de toanele lui își atâră **viața** ta.”

Iacob NAROȘIstorie**Spovedanie lângă cruci**

În ziua aceasta a Eroilor arde mai viu flacăra venerației ce se cuvine făuritorilor de țară. Liturgia aducerii aminte este mai sobră, mai bogată în șoapta rugăciunii închinată crucilor de pe morminte, răvășite pe întreg întinsul gliei noastre, iar împărtășania din potirul faptelor vitejiei lor mai cutremurătoare ca oricând.

În cel mai crucial destin, mormintele sunt singura orientare și permanentul îndemn. Istoria de ieri și de azi n-are înțeles fără de glasul lor.

Viața unui popor e călăuzită numai de jertfele eroilor, fie că ei sunt ai armei, fie ai atitudinilor eroice ori științelor de orice fel. „Aleșii” după vorba evangheliei, „eroii” după a filosofului, sunt personalități în cari se întrupează sufletul întregii națiuni.

De-a lungul trăirilor noastre istorice, eroii s-au frământat în veșnica neodihnă a dăruirilor pentru a pune în mișcare sufletul Neamului. Sub steagul înălțat de ei pe culmile cele mai înalte s-a aliniat norodul mut în ascultarea pornită năprasnic spre moartea dezrobitoare și la semnul lor dat din slăvile eternității am rămas aici fără să ne clinească vreo furtună. Au fost închiși în morminte sau în temniți; trupurile le-au fost

sfărtecate pe roțile veacurilor, iar cenușa aruncată în cele patru vânturi ale vremilor, dar au stat tare, cu credință neclintită, în înșorirea izbăvirilor; au ținut crâncen la juruirea drumurilor din bătrâni de a apăra ce este al nostru. Trupurile au fost doborâte, sufletele niciodată. Nedreptățile au mușcat din glie, dar mândriile n-au cunoscut înțelepciunea capului plecat.

Toate cotiturile trăirii noastre de aproape două milenii sunt străjuite de numele lor și fiecare palmă de pământ are mustire de sânge. Au murit cu zecile de mii și au răsărit milioane. Murim de veacuri pentru a trăi veșnic. Plătim cu sânge ceia ce ne-au furat alți prin ticăloase socoteli de echilibru european sau combinații ascunse. Și ne dăruim bucuroși pentru că e pentru ceia ce ne aparține. Prin jertfe, prin morminte și gropnițe de eroi istoria își lărgește orizonturile, conturând hotarele așa cum au fost și vor fi; nu cum le-a trasat nu știu ce interese de cartografi nepricepuți.

Mărturisim aceasta și în Ziua Eroilor.

Azi gândurile și rugile ni-s cernite. Nu pentru că generațiile au fost secerate val după val, rămânându-ne nu mai sufletul lor ce trăiește parcă și mai intens, ci pentru că după tot ce am dat n-avem Dreptate pentru

Neam. Eroii tac, dar mormintele vorbesc des pre adevăruri ce nu pot fi ascunse, despre drepturi ce nu pot fi uitate. Așa de puțin prețuiesc gloriile câștigate cu prețul morții? Se uită oare cât de întinse sunt latifundiile eroismului românesc, și ale jertfei, pecetluite cu pecetii străbune? Nu credem! Dar chiar dacă ar fi așa. Nat nu vom înceta să ne slăvim morții. Nu vom înceta să îngroșăm legiunile ei și să mărturisim neconștient că ne dăruim pentru vindecarea tuturor durerilor răvășite de iureșul nedreptăților. Liturghisind acum, sărutăm crucile de lemn și amintirile. Nu le numărăm, că prea sunt multe din veac în veac. Dar credem așa cum au mărturisit cu fapta sabiei și cei de supt ele. Credem statornic!

Cine vrea să ne descifreze năzuințele, să asculte ultimele bătăi ale inimilor de eroi și să le privească fețele iluminate de nădejdi.

Ele nu pot fi turnate în slavă meșteșugită pentru că se trăiesc.

În genunchi deci, lângă cruci.

Articol scris de Emil Boșca-Mălin și publicat în Curentul, București, Anul XVII, 1944, nr. 5845, p. 1.

A consemnat Alexandru DARĂBAN

Eseu**Minunatul minunat ori abuzul de superlative**

Trăind de aproape 34 de ani în străinătate, dar nu prin Noua Zeelandă, nici prin Patagonia, ci aici, în Europa, desigur că pierd și eu legătura cu dezvoltarea limbii materne, chiar dacă nu prea îmi place să o recunosc. „Veți constata cum, încet-încet, anumite cuvinte ies din uzul actual, dar și că alte elemente lexicale sunt nou-intrate în limbă”, îmi spunea prin anii 2000 madame M. D., soția fostului director al arhivelor districtuale unde lucram și mai lucrez și eu, franțuzoaică la origine, dar trăitoare în țara lui Goethe. N-am zis nimic, am inclinat însă politicos din cap, cum că așa o fi. Francezii sunt refractari la neologisme ori, mai precis, vis-à-vis de elemente împrumutate din limba engleză. Oare unde se mai folosește azi altă noțiune pentru *online*, în afară de Franța, care nu a acceptat nicicum acest termen, confecționând unul în limba lor: *en ligne*, foarte potrivit, de altfel. *Online* este însă aproape universal.

Odată cu intrarea mea pe tărâmul social media, la *Facebook*, în 2019, după ce mai bine de un deceniu reușisem să mă țin departe de o astfel de rețea de socială, am venit în contact cu oameni de variate „formate”, cu un nivel de cultură generală diferit: unii extrovertiți total, alții, dimpotrivă, foarte reținuți, prudenți în felul în care se prezentau, cu membri activi ori hiperactivi, care se arătau celorlalți în fiecare zi, ori chiar de mai multe ori în douăzeci și patru de ore ș. a. m. d. Am aflat astfel că pe unii dintre ei îi cunoșteam în mod eronat sau incomplet, căci nu o dată le-am am descoperit o însușire nouă, mai precis aceea de narcisiști, unii/unele care întreceau măsura în a se fotografia (*Selfie*), probabil și autoadmira, prilej pe care rețeaua socială o pune fiecăruia la îndemână. Un prieten de aici, dar venit tot din România, șvab la origine, numea accesară expunere *maimuțareală*, dar l-am contrazis ușor, gândindu-mă că de fapt totul rămâne la latitudinea „membrilor”,

important este să se înscrie în limitele normelor pe care platforma le impune. Limba pe care *user*-ii o folosesc este, de asemenea, foarte variată, aspect iarăși cât se poate de normal. Nu vreau să vorbesc aici de ignorarea regulilor de gramatică ori de o ortografie catastrofală, sau de diferite opinii gălăgioase până la agresive, dar care nu au niciun fundament real, adică o scenă pe care activează și ei „ca să se afle întreabă”. Doamne ferește, să nu cumva să te ei cu ei la harță, că te sfâșie! De atâta balast, abia mai este loc și pentru civilizat, prietenesc, ori, în cazul cel mai fericit, pentru dialog. Dar nu vreau să fiu unilateral: există acolo și opușii celor descriși mai sus, cei care au ceva de spus și care pot servi drept modele. Asta în afară de diferitele pagini de ordin informativ, unele dintre ele utile, dar nu întotdeauna verificate ori verificabile.

Uitându-mă și eu prin barca asta uriașă a *Facebook*-ului, navigând carevasăzică, m-am făcut probabil „vulnerabil”, căci la puține zile după pășirea pe acest nou tărâm, aveam deja foarte multe cereri de „împrietenire”. Pentru a nu intra în cine știe ce capcană, înainte de a da un eventual semn de acceptare, căutam să intru în vorbă cu cel/cea care „semna” cererea. Pe *Messenger*, serviciul de mesagerie pe care *Facebook* îl are integrat. Am fost surprins să citesc în repetate rânduri „cu drag”, ca răspuns la un *mulțumesc* pe care eu, când era cazul, îl lansam. Cum adică „cu drag”? Vorbitorii de limba română foloseau această formulă aproape în exclusivitate ca încheiere a unei scrisori particulare, amicale, neoficiale, de apropiere și prețuire, inclusiv afectivă față de adresat. Hmmm, iată că se adevărește ceea ce spunea madame M. D., înainte cu două decenii, îmi spusese, deși aici nu era vorba de elemente noi ale limbii, ci de folosirea lexicului într-o direcție semantică nouă. Sau, cel puțin, mie nouă.

Au urmat desigur și alte întâlniri cu noutățile pe care le mai întâlneam, mai ales ascultând radioul, ca un auditor - atunci fidel, astăzi ocazional - al postului *Radio România Actualități*. Multe dintre ele de proveniență engleză, fenomen care în sine nu mă deranja cu nimic. Deranjarea apărea însă în momentul în care cineva - de obicei persoane invitate în studio, ori intervievate pe stradă, dar și cu prilejul diferitelor evenimente culturale ori politice - începea să amestece limbile, vorbind ba în română, ba în engleză, ba într-o limbă inexistentă, că se mai întâmpla să fie și din cei ori cele care foloseau cuvinte inexistente în limba română, dar preluate și adaptate în mod neautorizat din engleză. Prin neautorizat vreau să spun că termenii respectivi nu fuseseră validați în limba în care au fost inserați. Oi fi eu retrograd, mă gândeam, ieșit din modă, îmi venea să zic, dar îmi alungam gândul cât colo, căci știam că evaluarea mea este corectă.

Apogeul, pe acest teren al limbii române noi, l-am trăit la constatarea că un cuvânt precum minunat/ă, adjectiv pus într-o urare, era total degradat în uzul limbii. *Îți doresc o zi minunată, sărbători minunate, este o ființă minunată* și multe alte minunății minunate 😊, care erau de fapt banalități, uneori aproape crase. Sensul inițial și corect pentru minunat/ă este cel prezentat de DEX:

„Care iese din comun (prin aspect, însușiri etc.); p. ext. care uimește prin frumusețe; încântător, splendid. Foarte bun, excepțional. 2. (În basme) Care face minuni, care este înzestrat cu însușiri supranaturale. Vrajit, fermecat. 3. Mirat, surprins.”

Eu numesc asta abuz, cu riscul de a trezi reacții adverse. Minunăția nu este ceva sfânt, dar ea se apropie de această sferă. Să lăsăm basmului ceea ce este a basmului. Decât să-l degradăm, mai bine să îl acceptăm pe *super*. E mai *cool*...

Damaschin POP-BUIA

Cartea**O antologie a matematicienilor și fizicienilor epigramaști**

Scriitorul Mihai Haivas este născut în 1941 în comuna Cristinești, județul Botoșani. Este absolvent al Facultății de Matematică-Mecanică a Universității „Al. I. Cuza” din Iași. În 1970 a devenit cercetător științific la Institutul de Cercetări Economice „Gheorghe Zane” al Academiei Române, Filiala Iași, ca specialist în matematică economică, teoria deciziilor fuzzy, cercetare operațională, modelare economico-socială. A publicat, fie singur,

fie în colaborare, manuale și culegeri de matematică pentru învățământul liceal. A avut și are preocupări literare, cu precădere cele de epigramă, de aceea și-a pus semnătura, până în prezent, pe 12 volume de interes literar, majoritatea premiate la diverse concursuri legate de această specie.

Anul acesta, Mihai Haivas a publicat la prestigioasa editură PIM, din Iași, volumul *O antologie a matematicienilor și fizicienilor epigramaști* (prefațat de George

Corbu, președintele Uniunii Epigramaștilor din România), care cuprinde epigrame scrise de 24 de matematicieni și fizicieni din întreaga țară, fiecare cu un scurt C.V. și cel puțin 30 sau 31 de epigrame; ca o noutate, autorul antologiei precizează „care din cele cinci ritmuri clasice sunt utilizate în versificarea catrenelor respective”.

(continuare în pag. 11)

Icu CRĂCIUN

Cartea**O antologie a matematicienilor și fizicienilor epigramiști***(continuare din pag. 10)*

În prefața intitulată „Matematica înainte de toate!”, George Corbu nu uită să amintească și numele unor matematicieni care au avut har literar: Lewis Carroll cu a sa „Alice în Țara Minunilor” (1864), Ion Barbu cu volumul de poezii „Joc secund” (1930), academicianul Gheorghe Păun, fizicianul Basarab Nicolescu, dar și despre profesorul emerit Ion Grigore, cel care l-a determinat pe Nichita Stănescu să îndrăgească matematica. M-a bucurat faptul că din județul Bistrița-Năsăud sunt cuprinși Adela Cotul și Grigore Cotul, adevărați profesioniști în domeniul matematicii și epigramei, dar și cu vocații literare de necontestat, citați de multe ori de prefător; iat-o pe Adela Cotul cu definițiile dascălului în procesul de învățare desfășurat în școală:

„Sunt mulți care-s tobă de carte –
Nu știu ce părere aveți –
Dar dascăl nu-i cel ce o-mparte,
E cel ce te învață să-nveți.”

*

„A fi dascăl – cine știe,
Sigur îmi va da dreptate –
Nu e-atât o meserie,
Cât un rang, o demnitate!”

*

Dascălul, pășind în școală,
Urmărește-un scop anume:

Vrea să umple-o țeastă goală
Și-apoi s-o trimită-n lume!”

*

Și un catren hâtru referitor la un cuplu de matematicieni:

Matematica, se pare,
O învață fiecare:
El prin cercuri vicioase,
Ea-n triunghiuri amoroase.”

Nici Grigore Cotul nu se lasă mai prejos:

„Dacă ne-am mai ciondănit,
Din motive... nu spun care,
Totdeauna am găsit
O formulă... de-mpăcare!”

*

Sensul vieții nu-l dezleg,
Astăzi plâng și mâine zburd;
Ca să pot s-o înțeleg,
Am redus-o... la absurd!”

Și citatele ar putea continua...

Dintre temele abordate de către toți epigramiștii din această antologie, firește, nu lipsesc: prostia, sănătatea, femeia (îndeosebi soacra), pandemia, politica, poezii și poezia, realitatea internațională, aspectele edilitare, erotice etc., cu poante care de care mai reușite. Iată o „Rutieră” parlamentară a lui Mihai Haivas:

„Ca măsură salvatoare –

Pentru-a circula mai bine –
Se vor pune semafoare
La răspântii... de doctrine.”

Ori „Necazul unui soț” al lui Constantin Bidulescu, cu adevărul său amar:

„Nu e singurul la mamă,
Are frați, cam de o seamă,
Dar mai are o năpastă,
Singur nu-i... nici la nevastă!”

Amintesc faptul că antologia aceasta se adaugă celor dedicate altor profesii: actori epigramiști (culegerea „Actorul și epigrama” de George Drăghescu, 2013), juriști epigramiști („Juriștii și epigrama” de Elis Râpeanu, 2013), ingineri epigramiști („Ce-mi șoptește mie muza. Ingineri și tehnicieni români epigramiști” de Valerian Lică, 1998; „Ingineri în familia epigramiștilor” de Elis Râpeanu, 2001; „Ingineri epigramiști” de Nelu Vasile și Viorel Martin, 2012; „Un inginer în lumea epigramei”, antologie de Viorel Martin, 2018; „Antologie literară. Proză, poezie și epigramă. Seria „scriitori ingineri”, de Viorel Martin, 2025); medici epigramiști („Dicționarul medicilor epigramiști” de Elis Râpeanu, 2006); militari epigramiști („Dicționar selectiv de militari epigramiști și... epigramiști militari” și „Când pleca odată la război un om” de Grigore M. Dobreanu, 2010).

Icu CRĂCIUNNe mândrim cu ei**Liceul Tehnologic „Liviu Rebreanu” Maieru
Olimpicii noștri**

În luna aprilie s-au desfășurat majoritatea olimpiadelor școlare pe materii, atât la nivel județean, cât și național. Bilanțul școlii noastre este unul de excepție anul acesta, prin numărul mare de premii și mențiuni, fapt ce demonstrează preocuparea constantă pentru performanța școlară a elevilor și a profesorilor care i-au pregătit. Dimensiunea calității unei școli se măsoară și prin elevii ei eminenți, cu ale lor diplome olimpice.

Pregătirea unui elev olimpic implică, din partea profesorului, o detașare de la rutina predării materiei la clasă și îl transformă într-un făurar care își folosește calitățile intelectuale și profesionale pentru a transfera în mentalul elevului performant abordări inedite și câștigătoare specifice fiecărei materii. Acest lucru se întâmplă în timpul său liber, când se transformă, pentru învățacelul său, în mentor, prieten, antrenor sau psiholog. Totul în numele performanței.

Toate acestea le găsim și în rezultatele elevilor și profesorilor școlii noastre, iar, cu diplomele lor olimpice, construiesc un evantai care răcorește puțin atmosfera înfierbântată a unui sistem de învățământ din ce în ce mai buimac și imprevizibil.

Iată lista acestor rezultate:

– OLIMPIADA DE LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ 2026 – etapa județeană:

- MENȚIUNE - clasa a V-a, Buia Lorena Aura – prof. Dumitru Adriana; Candale Ionela Teodora – prof. Gyorgy Maria;
- MENȚIUNE - clasa a VI-a, Ureche Virginia Lucreția Valeria – prof. Vranău Maria;
- MENȚIUNE - clasa a VII-a, Buta Alexandra Maria – prof. Dumitru Adriana.
- OLIMPIADA „LECTURA CA ABILITATE DE VIAȚĂ” 2026 - etapa județeană:
- MENȚIUNE – clasa a V-a (nivel 1) – Dumitru Carmen Maria – prof. Gyorgy Maria;
- PREMIUL III – clasa a VI-a (nivel 1) – Ureche Virginia Lucreția Valeria – prof. Vranău Maria;
- MENȚIUNE – clasa a VI-a (nivel 1) – Iancu Alexandra – prof. Vranău Maria;
- MENȚIUNE – clasa a VII-a (nivel 2) – Sâdor Amelia Tatiana – prof. Dumitru Adriana;
- Buta Alexandra Maria – prof. Dumitru Adriana.
- OLIMPIADA INTERDISCIPLINARĂ „CULTURĂ ȘI SPIRITUALITATE ROMÂNEASCĂ” 2026 – ROMANA-RELIGIE - etapa județeană:
- MENȚIUNE – clasa a V-a, Dumitru Carmen Maria – prof. Gyorgy Maria și prof. Avram Silvia; Candale Ionela

Teodora – prof. Gyorgy Maria și prof. Avram Silvia;

• MENȚIUNE – clasa a VI-a, Ureche Virginia Lucreția Valeria – prof. Vranău Maria și prof. Avram Silvia;

• MENȚIUNE – clasa a VII-a, Sâdor Amelia Tatiana – prof. Dumitru Adriana și prof. Avram Silvia.

– CONCURSUL INTERJUDEȚEAN „MATEMATICĂ DE DRAG”:

• MENȚIUNE – clasa a V-a, Balota Andrei – prof. Berende Monica.

– OLIMPIADA NAȚIONALĂ DE MATEMATICĂ – etapa județeană:

• MENȚIUNE – clasa a V-a, Buia Lorena – prof. Berende Monica.

– OLIMPIADA SATELOR DIN ROMÂNIA – etapa județeană:

• PREMIUL I și calificare la etapa națională, Cluj Napoca – 22-24.05.2026 și la etapa zonală – Gurghiu, Mureș, 8-10.05.2026 – Balota Andrei – clasa a V-a – prof. Berende Monica;

• MENȚIUNE – Clasa a V-a, Ureche Daniel – prof. Berende Monica.

– OLIMPIADA NAȚIONALĂ DE GEOGRAFIE – etapa județeană:

• PREMIUL I și calificare la etapa națională, Hunedoara – 5-10 aprilie 2026 –

*(continuare în pag. 12)***Liviu URSA**

Ne mândrim cu ei

Liceul Tehnologic „Liviu Rebreanu” Maieru Olimpicii noștri

Olimpicii Liceului Tehnologic „Liviu Rebreanu” Maieru, alături de cadrele didactice care i-au pregătit

- Premiul II – Cosilca Nicoleta și Mihăilă Petruța – prof. coordonator Hodoroga Elisabeta;
- Premiul II – Ureche Maria și Hodoroga Luana – prof. coordonator Ureche Victoria;
- Premiul III – Cosilca Nicoleta și Mihăilă Petruța – prof. coordonator Hodoroga Elisabeta;
- Premiul III – Dărăban Oana Cristina și Varvari Maria – prof. coordonator Păcurar Păunița.

– CONCURSUL INTERJUDEȚEAN DE MATEMATICĂ „OLIMPIADA SATELOR DIN TRANSILVANIA” – OST 2026, Gurghiu, județul Mureș;

(continuare din pag. 11)

Bazga Darius Grigore – clasa a VIII-a, prof. Croitor Ioan;

Etapa națională – Hunedoara – premiu special (punctaj 93 de puncte):

Bazga Darius Grigore – Clasa a VIII-a, prof. Croitor Ioan (conducătorul delegației județene).

– OLIMPIADA NAȚIONALĂ DE ISTORIE - etapa județeană:

• PREMIUL I și calificare la etapa națională, Oradea – 15-19 aprilie 2026 – Bazga Darius Grigore – Clasa a VIII-a, profesor Bindea Ovidiu.

– OLIMPIADA NAȚIONALĂ DE LIMBA FRANCEZĂ – etapa județeană:

• PREMIUL I și calificare la etapa națională, Piatra Neamț – 6-10 aprilie 2026 – Buta Alexandra Maria – prof. Dunca Claudia.

– OLIMPIADA NAȚIONALĂ A SPORTULUI ȘCOLAR – etapa județeană:

• LOCUL III – fotbal fete U 14, prof. Bolfa Anuța;

• MENȚIUNE – handbal fete, prof. Bolfa Anuța .

– ȘAH:

• MENȚIUNEA I – Purlea Silvia, prof. Cîrdan Nicu;

– OLIMPIADA DE RELIGIE ORTODOXĂ – etapa județeană:

• PREMIUL III – clasa a V-a, Sâdor Daniel Adrian – prof. Avram Silvia;

• PREMIUL III – clasa a VI-a, Sâdor Amelia Tatiana – prof. Avram Silvia.

– OLIMPIADA DE RELIGIE – CULTUL PENTICOSTAL – etapa județeană:

• PREMIUL II - clasa a V-a, Buia Lorena Aura – prof. Naroș Andrei;

• PREMIUL II - clasa a V-a, Coman Maya Abigail – prof. Naroș Andrei;

• MENȚIUNE - clasa a VI-a, Vranău Ruth Beatrice – prof. Naroș Andrei;

– OLIMPIADA DE EDUCAȚIE TEHNOLOGICĂ ȘI APLICAȚII PRACTICE - etapa județeană:

• PREMIUL I și participare la etapa națională – București, 7-10 aprilie 2026: Deac Maria – clasa a VII-a – prof. Păcurar Păunița; Crețiu Miriam – clasa a VIII-a – prof. Păcurar Păunița;

• MENȚIUNE - faza națională: Deac Maria – clasa a VII-a – prof. Păcurar Păunița.

– CONCURSUL JUDEȚEAN DE NUTRIȚIE ȘI ALIMENTAȚIE SĂNĂTOASĂ – Școala Profesională „Tiberiu Morariu” Salva:

• Premiul I – Hoza Debora și Jarda Leonora – prof. coordonator Sabo Andrei;

• Mențiune – Balotă Andrei – clasa a V-a – profesor Berende Monica.

Îi felicitam din inimă pe elevii și pe profesorii lor, cu certitudinea că prezentul și viitorul școlii noastre trăiește prin ei și prin performanțele lor, clipe de mândrie și recunoștință.

Este o listă specială, încărcată de muncă, pasiune și dragoste pentru scris sau citit, istorie sau geografie, franceză sau religie, sport sau tehnologie, toate cuprinse într-un amalgam al inteligenței și meritocrației. Speram ca ei să fie recompensați pe măsură, pentru că reprezintă, ilustru, nu numai școala, ci și întreaga noastră comunitate.

Se cuvin felicitări speciale elevului Bazga Darius Grigore, care a reușit performanța uluitoare de a participa în faza națională la două materii diferite, geografie și istorie. Darius este un elev eminent, care îmbina calitățile sale intelectuale cu cele morale, care sunt îmbibate cu modestie și perseverență. Este un copil care își trăiește în tăcere pasiunile, dar care erupe zgomotos, prin rezultatele lui școlare, în sufletele dascălilor lui, dar și în cele ale familiei sale deosebite.

Cu acești copii și cu alții ca ei, sperăm că ne vom apăra viitorul de mediocritate, vulgaritate sau intoleranță, într-o țară în care toți ne vom îmbrățișa, cu speranță, adevăratele valori.

Liviu URSA

Redactor-șef: **ICU CRĂCIUN**

Redactori: **Viluț Cărbune, Ilie Hoza, Macavei Al. Macavei, Iacob Naroș, Mircea Prahase, Alexandru Rațiu, dr. Lazăr Ureche**, Liviu Ursa, Viorel-Daniel Partene.

Acest număr apare cu sprijinul financiar al Primăriei Maieru.

Correspondenți externi: Damaschin Pop Buia (Germania), Alex Pop (SUA)

Precizare: Responsabilitatea materialelor publicate aparține în exclusivitate autorilor.

Adresa redacției: Muzeul **Cuibul visurilor Maieru**, județul BISTRIȚA-NĂSĂUD

Machetare și tehnoredactare computerizată: **Viorel-Daniel Partene**

E-mail: icu_craciun@yahoo.com

Tipar: **REVOX INTERNATIONAL PROD SRL, Bistrița,**

Str. Gen. Grigore Bălan, nr. 25, tel: 0263 231 341 ISSN 1224 - 643

